

Esélyeink

Főszerkesztői beköszöntő

2016 nyarán a magyar társadalmat két alapvető, a sorsát meghatározó kérdés foglalkoztatja: az Európára zúduló migránsáradat és a magyar közpénzügyi rendszer ütésálló képessége, eredményessége.

Évtizedekkel ezelőtti stratégiai előretételek úgy vélekedtek, hogy az Amerikai Egyesült Államok elveszíti globális gazdasági vezető szerepét, sőt a hegemoniáját is a globális dinamikában. Az Európai Unió pedig jelentős gazdasági térszűkítést szenved el Ázsiához képest, a világleptékkű fejlődésben szerepe harmadlagos lesz, ellenben a tudomány, kultúra, innováció, biztonság, sőt a politika területén is növeli mintaadó szerepét. Alternatív hangokként élesen süvítettek az éterbe és a tudományos konferenciák csendjébe azok a prognózisok is, miszerint a glóbusz gazdasági lendülete – az Egyesült Államok és az EU ellenében – a nagy ázsiai gazdaságoktól származik majd, vagyis Kína és India felemelkedése lesz a világgazdaság fejlődésének motorja.

Mára minden másképpen látszik beteljesedni. 2008 és 2014 között az Amerikai Egyesült Államok központi bankja (Fed) sikeres válságkezelést hajtott végre, csökkentette a kamatot, aktív szereplőként jelent meg a vállalati hitelezés újraindításában és az állampapírpiac serkentésében, aminek eredményeképpen az USA újra régi fényében tündököl. Öt százalék alatti a munkanélküliségi rátája, erős a külpolitikai akaraterő-érvényesítő képessége. Politikai ellenlábait, legyen az Oroszország vagy Délkelet-Ázsia bármely feltűnni szándékozó üstökösjelöltje, sikeresen lokalizálja, tartja, tolja vissza térségi szerepkörébe. Az Európai Unió lassan tíz éve tartó mélyrepülése szinte senki által sem vitatott, ám a jó öreg kontinensből még azok az értékek is továbbtűnőnek látszanak, amelyekben magát még fényezhette volna. Kétségessé, kérdésessé, sőt egyre inkább bizonytalaná válik, hogy Európa meg tudná őrizni a mintaadó szerepét a tudomány, kultúra, innováció, biztonságos környezet és politikai kultúra területén.

Európát eddig többmilliós, de évek múltán több tízmilliós bevándorlótömeg lepi majd el, ezzel etnikai-vallási térképe átrajzolódik. Noha az ezredforduló környéki gazdasági-népesedési prognózisok azzal számoltak, hogy az EU térszűkítése mögött az igen szerény gazdasági dinamika és számottevő népességvesztés húzódik meg, lélekszáma 750 millióról mintegy 50 millióval csökken 2025-re. Az arab tavasz óta azonban mindez szertefoszlan látszik. És nem az európai nemzetek fertilitási rátájának emelke-

dése, hanem a közép-ázsiai, észak-afrikai menekültek Európába zúdulása emeli a népességszámot. Évtizedekkel ezelőtt is azzal számoltunk, hogy a globális piacokon a képzett, motivált, szorgalmas és tehetséges munkaerő lesz a szűk keresztmetszet, ám mindez Európa esetében, a betelepülni szándékozók által aligha teljesülhet. Az európai munkakultúrára és társadalmi együttélési viszonyokra nem szocializálódott, poroszos munkafegyelemhez nem szokott, alacsony szakképzettségi szinttel bíró ázsiai és afrikai bevándorlók aligha képezhetik az európai térség csúcstermékeinek munkaerőbázisát, Európa társadalmának stabilitását, a kontinens biztonságát aligha erősíthetik. Az európai térség így továbbra is a képzett, motivált munkaerő hiányában fog szenvedni, ráadásul az őseurópai nemzetek lélekszáma tovább fogyatkozik. Minden feltétel adott Európa további süllyedéséhez, megmaradt értékeinek devalválódásához. Görög, spanyol, portugál állástalanok milliói várnak évek óta munkára, miközben a „szociáldemokrata” Angela Merkel afrikai bevándorlókkal reméli feltölteni a német iparban hiányzó álláshelyeket.

A globális pénz- és tőkepiacokon óriási tőkefeleslegek alakulnak ki, a kínálati piac lesz a meghatározó, miközben a népesség kontinensek között ingázik majd, vagy ami most erősebb tendenciának tűnik, a háborús afrikai és ázsiai övezetekből végleg Európába költözik. A szűkülő erőforrások megszerzéséért és megtartásáért háborúk indulhatnak, illetve a már ma is folyó politikai és katonai konfliktusok felerősödhetnek. Meghatározó lesz rövidesen a „back to basic” fordulat, vagyis a termőföld, az éghajlat, a víz, az energia és az élelmiszerek, és különösen a biztonságos, élhető környezet szerepe felértékelődik. Az ipari és posztindusztriális korszakoknál jobban meghatározzák majd az egyes családok, települések, régiók, országok, nemzetek és nagy gazdasági integrációk működését, sikereit vagy kudarcait. Európa ma még ezen forrásokban és alapértékekben bővelkedik. Ám az etnikai-vallási térképe átrajzolódásával ez már aligha maradhat így.

Bennünket, magyarokat a migránshullámok érkezésén túl a 2010 után újjászervezett államük működés és közpénzügyi rendszer elleni támadások kötnék le. A magyar kormány 2010 és 2013 között sikeres fiskális konszolidációt hajtott végre. Folyamatosan stabilizálódnak az állampénzügyek, családok százezreit menekítették ki a devizahitelt folyósító bankok karmaiból, mindezt a 2013-tól új vezetés alá kerülő Magyar Nemzeti Bank közreműködésével. Kezdetét vette a Növekedési Hitelprogram, melynek keretében eddig 33 676 vállalkozás jutott beruházási és forgóeszközhitelhez közel 2281 milliárd forint összegben. Az NHP-ban dominálnak a kapacitásbővítésre felvett hitelek, amelyek a beruházásélnkülés, rajta keresztül pedig a GDP-növekedés biztos alapjai. Az NHP hatására élénkült a vállalati hitelezés, toxikus eszközöktől (devizajelzálog, projektfinanszírozás) megtisztultak a banki mérlegek, és alacsonyabb banki kamatkörnyezet alakult ki, egyidejűleg a bankrendszer stabilizálását is segítette a jegybanki politika. Az NHP jelentősen mérsékelte a programban részt vevő vállalkozások kamatterheit, mind az új hitelek, mind a devizahitel-kiváltások hatására, javult a vállalkozások és a lakosság jövedelmi helyzete. A 83 százalékos mértékkel csökkentett jegybanki alapkamat hatására olcsóbb lett a magyar állam finanszírozása, 10 százalékkal csökkent az államadósság mértéke, felére esett vissza az államadósság devizakitettsége. Összesség-

gében tehát növekedésnek indult a gazdaság, és egyidejűleg stabil a pénzügyi egyensúly, nőtt a lakosság fizetőképes kereslete, több pénz maradt a családok pénztárcájában, amely köszönhető a hatósági árszabályozásnak (rezsicsökkentés), a megfelezzett személyi és társasági nyereségadónak, a kormányzat aktív piacszerző és szabályozó tevékenységének és az alacsonyabb kamatkörnyezetnek.

Az Orbán Viktor–Matolcsy György-tengely által sikerre vitt közpénzügyi rendszer-váltás első körben profitot vett ki a külföldi bankok és nemzetközi vállalatok pénztárcájából, majd 2013-tól a jegybanki alapkamat drasztikus csökkentésével a külföldi pénzügyi, állampapír-befektetők kevesebb kamat-profit bevételhez jutnak. Mindez szükséges a magyar költségvetés és háztartások egyensúlyban tartásához, így a nemzetközi térből érkező támadások permanenciáját az Orbán Viktor–Matolcsy György vezette gazdaságpolitikai kurzus kénytelen még hosszú ideig elviselni, miközben a lakosság a nem konvencionális módozatú közpénzügyi rendszer előnyeit élvezte.

Az ellenség most a Fellegvárat, a pénz- és hitelkibocsátás, a devizatartalékok őrzésének székhelyét, a Magyar Nemzeti Bankot és annak elnökét támadja. Hiteltelenné kívánja tenni a jegybankot, rajta keresztül a kormány működését. Mit tehetünk mi, magyar polgárok? Elvárható-e a polgári értelmiségtől, hogy oroszlátként harcoljanak a Fellegvárért és az általa lefedett szállásterületek biztonságáért, mint 450 évvel ezelőtt, 1566-ban Európát az oszmán terjeszkedéstől védő Szigetvár vitézei?

A leírt prioritásokat tekintve mostani lapszámunk fókuszába méltán került a migránskérdés tudományos, történeti, jogi megközelítése Kásler Miklós és Prugberger Tamás professzorok tollából, míg a magyar közpénzügyi rendszer eredményeit, tudományos rendszertanát a következő lapszámunk, sőt angol nyelvű különkiadványunk középpontjába állítjuk. Remélve, hogy évszázadokon át a magyarság tragédiájának tekinthető világpolitikai összefüggések megértésének hiányát oldani tudjuk, magunkat előnyös pozícióba tudjuk emelni s tartani.

Érdemes a *Polgári Szemlét* olvasni!

*Prof. dr. Lentner Csaba egyetemi tanár,
a Polgári Szemle főszerkesztője*